УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ

бул.”Хр. Смирненски” №1, София 1046, Р. България
тел.: (02) 963-52-45, факс: (02)865 68 63
e-mail: aceadm@uacg.bg; https://uacg.bg

СТАНОВИЩЕ НА

катедра „Водоснабдяване, канализация и пречистване на води“, УАСГ

Относно: Проекто-закон за водоснабдяването и канализацията, публикуван на 21.11.2024

В мотивите към настоящия проект на Закон за водоснабдяването и канализацията е указано, че той е подготвен въз основа на варианти на законопроекта, изготвени в периода юни-юли, 2024 г., през 2022 г. и през 2020 г., като е прецизиран в съответствие с изискванията на Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ). В НПВУ Законът за водоснабдяване и канализация е представен като необходима мярка за продължаване на реформата във водния сектор и в този смисъл настоящият проектозакон е нова, положителна стъпка към доразвиване на тази реформа.

Нов елемент, спрямо предишните варианти на проекто-закона, е въвеждането на частна собственост върху системи за водоснабдяване и/или събиране и отвеждане на отпадъчни води и/или пречистване на отпадъчни води на територията на имоти, частна собственост, както и в урбанизирани територии, определени за курорти. Въвежда се и възможност, чрез горепосочените системи, лица, различни от ВиК оператори да предоставят ВиК услуги на отделни потребители. Условията за предоставяне на този нов вид ВиК услуга имат нужда от по-детайлно разписване във всички глави от проекто-закона.

Считаме, че предложената нормативна рамка относно собствеността, управлението, стопанисването, поддържането и експлоатацията на ВиК системите и регулирането и контрола на ВиК услугите, въпреки че има подобрения спрямо предишните варианти, все още не създава достатъчно добра законова база за развитие на ВиК сектора в унисон със съвременните научно-технически постижения в тази област и не гарантира напълно правото на потребителя да получава качествена ВиК услуга. В този смисъл е необходимо проекто-закона за водоснабдяване и канализация да бъде допълнен с изисквания или информация за следното:

- Изисквания и условия за финансиране на научно-технически разработки и периодичната актуализация на нормативната уредба, свързани с ВиК отрасъла;
- Изисквания за начина на одобряване на инвестиционните проекти в зависимост от тяхната значимост на национално, регионално или общинско ниво. Настоящата практика показва, че често се взимат решения за одобряване на инвестиции във ВиК сектора от хора, които нямат необходимата компетентност в конкретната област;
- Дефиниране на конкретни мерки за засилване на експертния капацитет и административната самостоятелност на асоциациите по ВиК. Понастоящем тяхната роля е по-скоро фиктивна, отколкото ефективна, но според проекто-закона (чл. 13) те управляват ВиК системите, публична собственост.
- Условия и правила за компенсиране на крайните потребители когато ВиК услугата, която получават не отговаря на показателите за качество и ефективност, в частност:
    - Качеството на водата за питейно-битови цели не отговаря на нормативните изисквания;
    - ВиК операторът или лицата по чл. 48 не достигат годишните целеви нива по отношение на загубите на вода;
    - ВиК операторът или лицата по чл. 48 не достигат нормативните изисквания за качество на пречистената отпадъчна вода;

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ

бул.”Хр. Смирненски” №1, София 1046, Р. България
тел.: (02) 963-52-45, факс: (02)865 68 63
e-mail: aceadm@uacg.bg; https://uacg.bg

По-долу са дадени коментари относно съдържанието на някои конкретни членове от проекто-закона:

Предложение за редактиране/промяна на член от проекто-закона	Забележка
Чл. 3, алинея 2 - следва да се допълни, че при водоснабдителните услуги има приоритет осигуряването и доставянето на вода за питейно-битови цели в необходимото количество, с минимално необходимото налягане и с качество, отговарящи на нормативните изисквания.	Съвременните изисквания за осигуряване и доставяне на вода включват освен количество, необходим напор и качество. Това са показатели, които се регламентират в *Наредба № РД-02-20-2 от 3 юли 2024 г. за проектиране, изграждане и експлоатация на водоснабдителни* системи (обн. ДВ. бр.61 от 19.07.2024) и в *Наредба № 9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели* (обн. ДВ. бр.30 от 28.03.2001).
Чл. 22 не е напълно синхронизиран със Закона за водите. Текстът трябва да се редактира като се направи препратка към Закона за водите (чл. 13, чл. 15) или да се синхронизира напълно със Закона за водите.	Съществуващият текст в проекто-закона прави непълно описание на ВиК системите (или елементи от тях) публична държавна собственост. Тези системи са вече дефинирани в чл.13 и чл. 15 от Закона за водите
Чл. 26, ал. 3 трябва да се редактира в смисъл, че частна собственост могат да бъдат и други водоснабдителни системи, разположени в частни имоти, за чиито водоизточник е в сила чл. 24 от Закона за водите. **Чл. 26, ал. 3 (2)** Текстът трябва да се редактира така, че да се отнася само за курортни селища, изградени върху частни имоти.	Настоящата формулировка на чл. 26, ал. 3 не съответства на изискванията на редица членове от Глава втора „Право на собственост върху води, водни обекти и водностопански системи и съоръжения“ от ЗВ. Настоящата формулировка предполага, че частни ВиК системи могат да съществуват и в курорти, част от земите, които са общинска собственост. Формулировката на чл. 26, ал. 3 (2) е в противоречие с чл. 24 от настоящия проекто-закон.
Чл. 29, ал. 2 трябва да бъде допълнен с конкретни срокове след които да се актулизират генералните планове или с пояснение в кои случаи може да настъпи необходимост.	Липсата на конкретни срокове или условия при които настъпва необходимост от актуализация убива цялостната концепция на генералните планове.
Чл. 43, ал. 2 трябва да се допълни с технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и експлоатация на водоснабдителни системи за непитейни води.	Понастоящем няма такива технически правила, а са нужни.
Чл. 50, ал.2 визира „стратегическа водоснабдителна и канализационна инфраструктура от национално или регионално значение“.	Необходимо е в преходните и заключителните разпоредби да се даде дефиниция за „стратегическа водоснабдителна инфраструктура от национално или регионално значение“
Чл. 59-60 – трябва да се добавят условия за отвеждането на дъждовни и дренажни води в	В много селища вече има изградени разделни канализационни системи, които имат своите

УНИВЕРСИТЕТ ПО АРХИТЕКТУРА СТРОИТЕЛСТВО И ГЕОДЕЗИЯ
бул.”Хр. Смирненски” №1, София 1046, Р. България
тел.: (02) 963-52-45, факс: (02)865 68 63
e-mail: aceadm@uacg.bg; https://uacg.bg

смесени канализационни мрежи или в мрежата за дъждовни води при разделни системи.	специфични особености на присъединяване. Ясен регламент за заустване на дъждовни и дренажни води ще има положителен ефект върху цената на канализационните услуги.
Чл. 60, ал.(6) и ал. (10) – липсват аналогични изисквания и за предприятията по чл. 48.	Законът трябва да регламентира равни права за всички потребители, независимо от доставчика на ВиК услуги. ВиК услугите са обществени услуги.
Чл. 64 – липсват аналогични изисквания за предприятията по чл. 48	Законът трябва да регламентира равни права за всички потребители, независимо от доставчика на ВиК услуги. ВиК услугите са обществени услуги.
Чл. 73, ал. (2) – Асоциацията по ВиК също трябва да бъде включена като заинтересовано лице.	Асоциацията по ВиК управлява ВиК системите, публична собственост (чл. 13)
Чл. 81, ал. (4), т.2 е твърде рестриктивна и ще създаде излишно натоварване за ВиК операторите. Тя не е в съответствие с препоръките на Директива 2020/2184	Директива 2020/2184. чл. 9, т.6 „6. Държавите членки могат да освободят водоснабдителните дружества, които доставят **между 10 m3 и 100 m3 на ден или обслужват между 50 и 500 души**, от изискването за извършване на оценка на риска и управление на риска за водоснабдителната система, при условие че компетентният орган е убеден, че това не влошава качеството на водата, предназначена за консумация от човека.“
Чл. 82, ал. (1) – липсва яснота с кого лицата по чл. 48 съгласуват разработените от тях бизнес планове.	Препоръчително е бизнес плановете на лицата по чл. 48 да се съгласуват със собствениците на имотите и кметовете на съответната община. Тези бизнес планове задължително трябва да се съгласуват със съответната Асоциация по ВиК при условие, че се ползват общи водоизточници или такива, които влияят на капацитета на водоизточниците на публичните ВиК системи. Ако няма съгласуваност могат да възникнат много неприятни ситуации с недостиг на вода за потребителите.
Чл.98 - липсват яснота кой контролира изпълнението на задълженията на предприятията по чл. 48	
Чл. 105, ал. (1), т.2 - липсва и информация за предприятията по чл. 48	ВиК услугите са обществени услуги (чл. 60, ал.9)
Чл. 108 – липсва информация кой контролира експлоатацията и поддръжката на ИДПС и води регистър за тяхната наличност.	Едно от условията за постигане на съответствие с директивата за отпадъчни води е яснота за количеството товар (изразен чрез е.ж.), в рамките на дадена агломерация,

бул.”Хр. Смирненски” №1, София 1046, Р. България
тел.: (02) 963-52-45, факс: (02)865 68 63
e-mail: aceadm@uacg.bg; https://uacg.bg

	свързан към ИДПС. Това може да се осъществи само чрез ясен регистър на ИДПС.
Чл. 109. – липсва информация за отговорностите на предприятията по чл. 48	
Дефиниции: Дефиницията за водоснабдителни и канализационни системи в § 1. (1), т.3 трябва да се редактира, във връзка с въвеждането на нови форми на собственост в чл. 26	

В заключение, препоръчваме в следващата версия на проектозакона, към придружаващата документация да бъде публикувана заповедта на министъра на МРРБ за сформиране на работната група, изготвила проекто-закона.

Членовете на катедра „Водоснабдяване, канализация и пречистване на води“ изразяват готовност да подпомогнат доразвиването и подобряването на този необходим за държавата закон.

Дата: 5.12.2024

С уважение:

/доц. д-р инж. Галина Димова-Бойкинова
Ръководител катедра „Водоснабдяване, канализация и пречистване на води“, УАСГ/